

JOSIP VANDOT:

Kocljeva osveta.

Planinska pripovedka.

2.

rezgodaj sem prišel,« je zagodrnjal Kocelj in se je potuhnil v gost grm. »Pa saj je prav, da sem prišel prezgodaj. Vsaj ničesar nisem zamudil. Anjara Panjara gotovo še spi, pa tudi tisti otrok še spi, ki ga je bila sinoči Anjara Panjara prinesla s sabo iz vasi. Samo Brinceljček ne spi; lepi noseke poveša nekje — seveda, če mu ga Anjara Panjara že ni odrezala — hopsasa! Treba mu bo poiskati v gozdu smrekov storž, da mu ga pritisnem namesto noska v obraz... Škoda bi bilo tistega noska. Saj kaj naj zdaj kažem v mestu in s čim naj si služim rumene cekine, če pa Brinceljček nima nič več lepega noska? — Ne daj, ljubi Bog, da je Brinceljček prišel ob noseke!«

Vedno bolj se je svetlikal dan po zagorskem svetu. Zapihal je od nekod s strmih snežišč leden veter. Drevje in grmovje se je pričelo gibati, in mrzla rosa se je usipala s tihim žuborenjem z zelenih, svežih listov. Tam v ozadju se je že zasvetil silni Jalovčev vrh v modrikasti luči, ki pa je hitro izginila in na njeno mesto se je razlila čudovita, živa svetloba, podobna ogromnemu, rdečemu plamenu, ki je lizal naglo okrog sebe, dokler niso vseokrog goreli vsi zasneženi vrhovi kakor velikanske plamenice. Tisti ogenj se je širil vedno bolj ob skalah navzdol; do polovice snežnikov je prišel in je tedaj ugasnil. Tisti trenutek pa je pogledalo izza škrbastih gorá solnce in se je zasmejala zagorski dolini...

Tedaj je pa tudi zaškrípala lesa tam ob visoki ograji. Kocelj se je zdrznil in je iztegnil vrat. Pa je zagledal Anjo Panjo, ki je bila ravno stopila na goličavo. Na vse strani se je ozrla in je potem zaklicala na glas: »Mucika, oj, mucika! Kje si? Povej mi vendar, kje si? Že vso noč se potepaš za miškami po gozdu. Ali ti ni prav nič mar tvoj dom? Čakaj me, ti hudobna mucika! Trnjevo motvoz te že

čaka doma, kladivo te že čaka doma in čaka te še marsikaj drugega... Ali me slišiš?»

Jankov Kocelj je momljal kakor medved v grmu. Govoril je pa takole: »O, le kliči nemarno mačko! Lahko jo bičaš s trnjem, z nožem jo lahko tepeš in jo lahko navežeš na žareč konopec. Nemarna mačka te pač ne bo nikoli več slišala. Predobro se ji zdaj godi; saj lovi in žre same pečene miši in podgane tam v peklu.«

In je Anja Panja še nekaj javkala, česar pa Kocelj ni razumel. Počasi se je okrenila in je šla preko goličave. Potem pa je izginila doli v gluhem gozdu. In še dolgo jo je Kocelj slišal, ko je vpila po gozdu. Pri vsakem desetem koraku se je Anja Panja ustavila in je zaklicala, da se je razlegalo daleč v prostrani gozd: »Mucika, oj, mucika!« — No, nazadnje je utihnilo tudi njeno vpitje nekje v daljavi — in tišina se je zopet razprostrela krog in krog...

Jankov Kocelj se je v grmu vzravnal. Še enkrat se je pazno ozrl okrog sebe in se je posmejal. — »Zdaj je čas, pravi čas! Zdaj bomo videli, če je nazadnje vendarle zares zacvetla moja pamet, kakor sem se bil včeraj nekaj hvalisal... Bomo videli — hehe, bomo videli... Zato pa le poskoči, Kocelj, ker se strašno mudi! Ne odlašaj in samo misli, da se ti je po letih čakanja naposled le oglasila pamet... Poskoči, Kocelj, poskoči!«

Kocelj je zares skočil iz grma in je drvel na vso sapo preko goličave. Ustavil se je šele pri ograji in je splezal nanjo kakor mačka. Z ograje pa je skočil na trato in je stekel do hišice. Zgrabil je za kljuko in je hotel odpreti hišne duri. Toda duri so bile trdo zaprte... »Zaklenila jih je hudoba,« je Kocelj nevšečno zasopel. »O, ker ne stoji nemarna mačka na straži, je pa zaklenila duri; čarovnica jih je zaklenila zanalašč zato, da ne morem noter... Mudi se, mudi! Pa kako naj napravim, da pridem v hišico? Kako naj napravim — ovbe!«

Obupno je gledal Kocelj po durih in je že mislil, da ne bo mogel nikoli odpreti vrat. Tedaj pa mu je pogled obvisel na močnem, železnem zapahu, ki je bil visoko tam gori na durih. Kocelj se ni pomišljal; pogнал se je kvišku in je napel vse svoje moči, da je odrinil zapah v stran. Potem je pritisnil za kljuko, in glej — duri so se odprle in niso niti malce zaškrípale... Kocelj se je razveselil, da je kar poskočil. Naglo je smuknil v svetlo vežo in se je oziral okrog sebe. Na levi je zagledal črna vrata; Kocelj se jim je približal in jih je odprl. Stopil je v prostorno izbo in tam ni videl nič drugega nego razmetano postelj, visoko mizo in ogromno skrinjo, ki je stala tik ob steni.

»Aha, to je izba, kjer spi Anjara Panjara,« si je mislil Kocelj. »Hm — ničesar poštenega ni tukaj. Pa sem že domneval, da se tu blesti samo zlato, ker je Anjara Panjara čarovnica in si lahko pričara zlata, kolikor si ga le hoče. Pa nič in nič... A tu ni Brinclja in tudi

siromašne deklice ni nikjer. Kam ju je skrila Anjara Panjara, kam? — O, glej — tam so druga vrata. Za temi vratmi pa sta najbrž zaprta Brincelj in siromašna deklica iz vasi. Poglejmo!»

Kocelj je stopil k vratom in jih je poizkušal odpreti. A vrata so bila močno zaklenjena, in Kocelj se je zaman trudil, da bi jih odprl. In Kocelj je tudi uvidel, da jih ne odpre, pa četudi bi se trudil sto dolgih let. To ga je pa razjezilo tako, da je že hotel s hrbtno butniti ob vrata. Toda premislil se je in je potlačil jezico. Pričel je klicati, najprej tiho, potem pa vedno glasneje: »Brincelj — Brincelj! Ali meliš? Ali meliš? — Brincelj!»

A nihče mu ni odgovoril in nič se ni zgenilo za zaklenjenimi durmi. Kocelj je zmigal z rameni in si je rekel: »Nikogar ni tu notri. Saj če bi bil Brincelj notri, bi se mi takoj oglasil. Pa ga ni... Sam Bog ve, kam ga je zaprla Anjara Panjara? Ne rekel bi dvakrat, da ga ni zaprla v samo črno klet... Pa grem pogledat tja doli in ga rešim, ker se mi smili. A še bolj se mi smili njegov lepi nasek, ki si bom z njim služil v mestu cekinov na peharje... Zato pa ga moram rešiti.«

In je odšel nazaj v vežo in je stopil po strmih stopnicah v klet. Tema je bila tam doli, da se ni videlo ničesar. Kocelj je tipal ob zidu, in ko se mu je zdelo, da je sredi kleti, je glasno zavpil: »Brincelj, Brincelj! Ali meliš?»

Od nekod se je oglasilo prikrito javkanje in prasnilo je nekje ob zid, kakor da hoče nekdo siloma razpraskati kamenito steno... Kocelj je poslušal in je stopil tri korake naprej. — »Ali si ti, Brincelj?« je vprašal. »Daj, oglasi se mi, da bom vedel!«

Pa se je pritlikavec Brincelj res oglasil od nekod z jokavim, komaj slišnim glasom: »Jaz sem, jaz... Pa kdo me kliče — jojmene, kdo me kliče?»

A Kocelj ni odgovoril, ampak je vžgal vžgalico in je svetil okrog sebe. Tik pred sabo je zagledal kamenita vrata, ki so bila močno zapahnjena z debelim zapahom. In Kocelj se je domislil, da je nemara Brincelj zaprt za temi durmi. Z vso močjo se je uprl v zapah in ga je odrinil. Nato pa je z vso silo odprl vrata in je stopil čez prag. Vžgal je drugo vžgalico in je pogledal vseokrog, da bi zagledal pritlikavca Brinclja. Pa ga je tudi resnično zagledal. Pritlikavec Brincelj je čepel tam v kotu na mokri zemlji in se je tresel po vsem životu od mraza in strahu. Kocelj je stopil tik do njega in mu je velel: »Brincelj, vstani! Mudi se, strašno mudi... Zato ti pa rečem, da vstani takoj, če hočeš varno zbežati iz ječe.«

Pritlikavec Brincelj je spoznal Koclja po glasu. Naglo je šinil na noge in se je oprijel Koclja okrog vratu. — »Reši me, ljubi Koceljček! Ojojmene, iz grozne ječe me reši! In košček kruhka mi daj, da se potolaži moj želodček... Sam Bog ve, kdaj sem zadnjikrat jedel...

Usmili se, Koceljček! Če se že mene nočeš usmiliti, pa se usmili vsaj mojega lepega noska! Siromak — povetil se je že, hudo povetil...»

Kocelj mu ni hotel ničesar odgovoriti, ker je dobro vedel, da ne sme zamujati časa. Pograbil je Brinclja za roko in ga je vlekel iz kleti. Zaprl je duri za sabo, vžgalico je vžgal in je porinil zapah nazaj. Nato pa je prijel Brinclja zopet za roko in ga je vodil naglo po stopnicah navzgor. Pritlikavec ni zinil nobene besedice več, ampak je ječal, samo ječal in povešal svoj dolgi, šilasti nos. Prišla sta v vežo, in Kocelj je skočil v izbo. Na mizi tam je ležal velik hleb rženega kruha, in Kocelj je odrezal debel kos od njega. Šel je nazaj v vežo in je dal pritlikavcu kruh pa ga je spet pograbil za roko. — »Hitro, hitro!« je rekel. »Anjara Panjara se vrne vsak trenutek... Zato pa hitro!«

In bežala sta iz hišice, preko trate sta bežala in sta prišla do ograje. Kocelj je potisnil Brinclja vrh ograje in je tudi sam splezal tja gori. Ker se Brinclj ni upal skočiti na trato, ga je prijel Kocelj za ovratnik in ga je spustil navzdol. Pritlikavec Brinclj je telebnil na trato; toda urno se je pobral in je tekkel na vso sapo preko goličave proti gozdu. — »Hej, Brincljček!« je zaklical Kocelj za njim. »Teci, teci naravnost v goščavo! Tam gori lep ogenj in tam se lahko lepo ogreješ. Pa me tamkaj počakaj! Ali si slišal?«

Pritlikavec Brinclj je bežal proti goščavi. Ničesar ni odgovoril in je samo mahal z velikim kosom kruha in skakal, samo skakal...

